

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. —
Kopirali se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Osemletno šolanje pa državni zbor.

Dne 14. maja 1869. je obveljala nova šolska postava. Črtež njeni je izdelal krščeni jud Sues na Dunaji, a sklenoli so jo sami nemško-liberalni poslanci, to pa popolnem v nemškem, liberalnem in strogo centralističnem smislu. Najbolj veseli bili so freimaurerji, ki so se nađejali sedaj leži delati na razkristijanjenje Avstrije, ker je bil prej nji upliv sv. katoliške Cerkve na izgojo mladine znatno odpravljen; bivši minister Stremajer je v dopisu do tirolskega namestnika razločno imenoval novo šolo: brezversko. Dalje veseli bili so nove postave centralistični Nemci, ker so vse šolstvo djali ministru v roke in pa njemu podrejenih deželnih in dalje okrajnih šolskih svetov ter so v svojej domišljiji uže vse v Avstriji razven oger-skeje videli ponemčeno! Mislili so, da so z osemletnim šolanjem v liberalno-nemškem smislu svojo gospodstvo za vselej vtrdili. Toda tukaj so se tako ukanili, da je ravno šolska postava skoraj največ zakrivila njihov propad pri volitvah in v državnem zboru.

Brezverni značaj pri novej šoli spodbujal je verne kristijane potegovati se za dostojni upliv sv. vere na izgojo otrok. Deželni zbori so se pritoževali zaradi brezobzirnega postopanja deželnih šolskih svetov. Kmetje so nevoljevali zaradi novih šolskih bremen. Slovani pa so se braniti začeli zoper ponemčevanje. Toda pritožbe bile so bob v steno! Vse prošnje metal je liberalni državni zbor sprva pod klop, poznej pa ministru naročil, naj nekoliko odjenja, naj ne kaznuje več tako strogo staršev, ki 13- in 14letnih otrok redno ne pošiljajo v šolo itd. Ker pa vkljub temu še ni postalo boljše, so se nemški konservativci in slovanski narodnjaki v državnem zboru porazumili in nemške liberalce potisnoli v manjšino. Tako si hočejo pomagati. V marsičem so uže zmagali, n. pr. sklenoli so postavo zoper ponarejanje vina, postavo zoper oderube. Sedaj hočejo postavno olajšati bremena 8letnega šolanja. Nemški konservativni poslanec Lienbacher je nasvetoval pro-

membo šolske postave od 14. maja 1869. to pa tako: da bi naj 6letno šolanje obveljalo, kder bi pa le hoteli imeti 8letno šolanje, ondi bi je naj deželni zbori sklenoli. Nasvet bil je po godu vsem konservativcem pa tudi slovanskim narodnjakom; kajti mnogo razredov bi odpalo, šolski troški bi se bili zmanjšali, kaznovanje staršev prenehalo in deželni zbori bi nekaj pravic dobili nazaj, na Kranjskem bi lahko vse šolstvo imeli Slovenci v rokah itd. Vendar minister Konrad ni pritrđil. Da vsaj nekaj olajšav dosegnejo, bližali so se naši poslanci nekoliko ministru ter sestavili nasvet: 8letno šolanje lahko ostane, kder je uže uvedeno, vendar deželni zbori imajo pravico 7. in 8. šolsko leto nadomestiti s kratko nadaljalno ali ponavljalno (nedeljsko) šolo. Nemški liberalci so se v državnem zboru tudi temu upirali na vse kriplje. Ali naši poslanci so jih izvrstno pobijali. Celi mesec februar trajalo je srdito besedovanje. Dne 25. februarja prišlo je do glasovanja, 165 poslancev je glasovalo za olajšavo šolskih bremen, med njimi Lienbacher . . . Goedel, Herman, Vošnjak itd. Nasproti glasovalo je pa 152 nemških liberalcev, med njimi Forregger, Schmiderer, Pauer, koroški Wran, Ottitsch, Moro itd. Liberalci so toraj propali in njihova šolska trdnjava je prvič znatno oškodovana!

Gospodarske stvari.

Praska zaradi zemljiškega davka.

III. Nekaj časa so liberalni listi trobili: postave o zemljiškem davku bodo tiste trobente, pred katerih glasom se bode zidovje konservativnih Jeribunčanov začelo podirati. Ali sedaj se drugače kaže. Ova postava bo opravičila konservativno stranko, a popolnem ob vse zaupanje pri kmetih spravila liberalce. Kajti čedalje bolj razvidno je, kako so liberalci vso nevoljo sami zakrivil. Zadnji čas so nam še odkritosrčno izpovedali, zakaj so sploh strahovito drago uravnavanje zemljiškega davka sklenoli ter se ne ustrašili 25 milijonov gol-